

Nunatsinni erngup nukinga atorlugu pilersuinissamut kiisalu avammut niueruteqarnissamut periarfissat unammilligassallu erngup nukinganik nukissiuuteqarfiusuni piukkunnaatilinnilu Naalakkersuisut nalunaarusiornissamut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiami erngup nukinganik nukissiorfinnik pilersitsinissamut aningaasalersuinissaq kiisalu tamatumunnga periarfissat ilaatinneqassapput. Nalunaarusiaq kingusinnerpaamik inatsisartunut UKA2017-imi saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Anthon Frederiksen, Partii Naleraq)

Akissuteqaat

(Pinnortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugu Partii Naleraq sinnerlugu Inatsisartunut ilaasortaq Anthon Frederiksen, aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarneranut qutsavigaara.

Naalakkersuisut nukissiornermut suliaasaqarfimmut tunngatillugu suliaasaqarfimmut pilersaarummik suliaqaleruttorput. Pilersaarummi tassani siunertaavoq ilaatigut ukiuni aggersuni nukissiornermut suliaasaqarfimmi ineriartortitsinissamut aningaasaliisarnernullu pingaarnertigut siunnerfilersuinissaq. Qanoq iliorluta Kalaallit Nunaanni mingutsitsinngitsunik pilersitsiniarluta, ataavartumik nukissiorneq aamma nukissiamik sunniuteqarluarnerulersitsiniarneq siuarsarsinnaaneripput, suliaasaqarfimmut pilersaarummi nassuiarneqassaaq. Tamanna, erngup nukinganik atuinerup annertusaqqinneqarneratigut, kisianni aamma ataavartumik nukissiat allatut iluseqartut allat aammalu maannamut erngup nukinganut aningaasaliisarnernit annikinnerusumik aningaasaliiviusussat atorlugit, pisinnaavoq. Assersuutigalugu seqernup, anorip aamma eqqakkaneersut nukinga Kalaallit nunaanni ataavartumik nukissiamut periarfissatut allatut atorneqarsinnaapput, taakkualu Naalakkersuisut nukissiornermut pilersaarusioneranni ilaapput.

1990-ikkut allartinneranniilli nukissiamut ataavartumut ikaarsaarnermi aningaasaliinissaq politikikkut atituumik tapesorsorneqarpoq. Tamanna aningaasaqarnitsinnut aamma imminut pilersorsinnaassutsitta annertussusaanut pitsaasuusimavoq. Killiffik ullumi tassaavoq innaallagiap kiassarnerullu Nukissiorfiit sullitanut pilersuutigisagaasa 70 %-iata missaa, nukissiamik ataavartumik nukissiornermeersuuvoq. Taamaattoq Nukissiorfiit inuiaqatigiinni nukissiamik atuinitta pingajorarterutaata missaannaanik pilersuisuuvoq. Inissiarpassuit sulii uuliatortumik kissarsuuteqarlutik ingerlanneqarput, tamatumalu kingunerisaanik nukissiamik pilersuinitta annertunerpaartaa uuliatut benzinatullu ittunik nunap iluaneersunik ikummatissaneersuulluni.

Nukissiamik pilersuineq siunissami nukissiamik ataavartuinnavimmik aallaaveqalissasoq Naalakkersuisut sulissutigaat. Taamaattumik ukiut tamaasa najugaqarfimmut annerusunut minnerusunullu erngup nukinganik pilersuinermit pilersitsinissamut periarfissanik misissueqqaarnernik suliaqartoqartarpoq. Erngup nukinganik periarfissaqarfiusunik misissuinerit sivirusumik ingerlasarput, tassami taakkua ilaatigut ukiorpasuit ingerlaneranni paasissutissanik katersinermik, inuiaqatigiit aningaasaqarneranni misissueqqissaarnernik il.il.

suliaqarfigineqartussaasarpur. Maannakkorpiaq Aasianni aamma Qasigiannuani erngup nukinganik pilersuinermik pilersitsinissaq erseqqinnerusumik misissorneqarpoq. Inuiaqatigiinnut sunniutaasussanik misissueqqissaarneq, suliassap OPP atorlugu neqeroortitsivigineqassagaluarpat piareersarnermut atorneqarsinnaasoq, suliarineqarpoq. Aamma Aasianni Qasigiannuanilu erngup nukinganit pilersuinissamut taarsiullugu periarfissat allat misissorneqarput, soorlu seqernup nukinganik tigooqqaassutit, eqqakkanik ikullaanermit nukissiaq pilertartoq il.il. Tasiilami erngup nukinganit nukissiorfiup allilerneqarnissaanik misissuineq taamatuttaaq ingerlanneqassaaq.

Tamatuma saniatigut Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoqarfiup Asiaq aamma Nukissiorfiit suleqatigalugit erngup nukinganik periarfissaqarfiusut atorneqanngitsut alla pillugit paasissutissanik katersinermik digitalinngortitsinermillu suliaqarnissaq aallartitippaa. Tamatuma paasissutissarpassuarnik katersorneqareersimasunik, aammalu tamanit pissarsiarineqarsinnaasunik pissarsinnaanissaq ersarissitissavaa pitsaanerulersissallugulu. Peqatigisaanik paasissutissat nukissiornermut suliassaqarfimmut pilersaarutissami paasiuminartunngorlugit ilaatinneqassapput.

Kalaallit Nunaat 2024-imi nukissiamik mingutsitsinngitsumik tamakkiisumik imminut pilersorsinnaalersimassasoq Naalakkersuisut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiisummi ersarissumik siunnerfigaat, aammalu nukissiornermut suliassaqarfimmut pilersaarut aqutigalugu siunnerfiusoq taanna qanoq iliorluta angussaneripput Naalakkersuisut erseqqissassavaat. Taamatuttaaq soorlu naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiisummi allassimasoq, Naalakkersuisut isumaqarput Kalaallit Nunaanni ataavartumik nukissiamut annertoorujussuarnik periarfissaqarfeqartoq taamaalillunilu nukissiamik avammut niueruteqartoqarsinnaasoq. Ullumikkut nunanut sanilitsinnut soorlu Canadamut aamma Islandimut imaatigut kabeli aqutigalugu innaallagiamut aqusersuinissaq teknikkikkut aningaasaqarnikkullu periarfissaanngilaq, kisianni sarfamik avammut niuerutiginninnissamut periarfissaq alla tassaavoq, taakkua assartorneqarnissaat sioqqullugu, taakkuninnga toqqorsisarneq, assersuutigalugu brint-itut. Periarfissaq taanna erseqqinnerusumik misissussallugu Naalakkersuisut kissaatigaat.

Piffissap sivikinnerusup iluani aamma Kalaallit Nunaanni najugaqarfiit akornanni innaallagiamik pilesuinerup attaveqalersinneqarsinnaasoq ilimanarsinnaavoq. Tamanna sineriak sinerlugu, erngup nukinganit periarfissaqarfiusut sumiiffiiniinnerusooq, imaatigut kabelikkoortumik pisinnaassaaq. Tamanna sumiiffinni arlalinni mingutsitsinngitsumik nukissiamik pilersuiviusinnaavoq peqatigisaanillu erngup nukinganit nukissiorfiit pioreersut suli pitsaanerusumik atorluarneqarnissaanik tamanna periarfissaassalluni. Isumaliutersuuteqarnerit taakkua taamatuttaaq nukissiornermut suliassaqarfimmut pilersaarummi, suliarineqaleruttortumi, ilaatinneqassapput.

Peqatigisaanik erngup nukinganit periarfissaqarfiusut, aatsitassarsiorfinni ingerlatsinernut imaluunniit suliffissuarnut nukissiamik annertuumik atuisartunut, nukissiamik mingutsinngitsumik pilersuinermut atorneqarsinnaapput. Tamanna erngup nukinganit periarfissaqarfiit annertoorujussuit, illoqarfinnut nunaqarfinnullu ungasissumi innessimasut, atornissaannut periarfissiissaaq. Nittarsaassinermut suliniut, immikkut suliffissuarnut annertuumik nukissiamik atuisartunut, soorlu assersuutigalugu aluminiuliorfiit, sammitinneqartoq Naalakkersuisut aallartippaat. Tamatumunnga ilaattillugu erngup nukinganit periarfissaqarfiusut suliffissuarnut nukissiamik annertuumik atuisunut atorneqarnissaannut aningaasaliinissamut pilersaarummik suliaqartoqassaaq.

Pissutsit aalajangiiffigisassatut siunnersuummi eqqaaneqartut paasinarsinneqarnissaat pingaaruteqartoq Naalakkersuisut isumaqatigisorujussuaat. Tamanna tunngavigalugu Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut ilalissagaat Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq, nukissiornermut suliassaqarfimmut pilersaarut taaneqartoq 2017-imi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarmat.